

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 1 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

1. מבוא

מנהל/עובד נכבד,
מובאות בזאת לידיעתך הוראות בטיחות וגהות לעבודה עם בעלי חיים.
הוראות בטיחות אילו באות להקנות ידע לעובדים ומנהלים כאחד העוסקים בעבודות עם בעלי חיים לצורך מניעת תאונות ושמירה על היגיינה אישית.
עבודה עם בעלי חיים מטבע הדברים מסוכנת וכרוכה בסיכונים רבים :
עובד הבא במגע עם בעלי חיים (וטרינר, פקח וטרינרי, מטפל בחיות), מתמודד מידי יום עם סיכונים שונים האופייניים לעבודתו כגון :

- א. פגיעות פיזיות מבעלי חיים.
 - ב. הדבקות במחלות מבעלי חיים נגועים.
 - ג. חשיפה לחומרים כימיים.
 - ד. מאמצים פיסיים העלולים לגרום לנזקים בריאותיים ועוד.
- הוראות הבטיחות המובאות להלן, אינן מכסות את כל המצבים המסוכנים בעבודה עם בעלי חיים ואינן באות לגרוע מהוראות כל דין.
נדרש מכל עובד במצבים מסוימים, להפעיל שיקול דעת ולנקוט בפעולות זהירות.
על מנת שתפיק את התועלת המצופה מהוראות אלו, למד ושנן את הוראות הבטיחות, והכי חשוב למען שלומך ובריאותך, עבוד על פיהן.

שלומי לוי

מנהל מחלקת בטיחות
וממונה בטיחות בעבודה

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 2 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

2. כללי

- 2.1 לא יבוא עובד במגע עם בעלי חיים בטרם קיבל הדרכה מתאימה.
- 2.2 לא יטפל ולא ישגיח עובד על בעלי חיים ללא הכשרה מתאימה.
- 2.3 לא יחל עובד במגע עם בעלי חיים אם טרם נבדק רפואית ע"י רופא תעסוקתי אשר אישר העסקתו.
- 2.2 לא יבוא עובד במגע עם בעלי חיים בטרם קיבל את החיסונים ע"פ דרישת הרשויות המוסמכות.
- 2.5 המתת בעל חיים מותרת אך ורק לוטרניר ובכפוף להוראות כל דין.
- 2.6 הוטרניר העירוני ידאג לרענן את העובדים הבאים במגע עם בעלי חיים בהוראות בטיחות וגהות אלו לפחות אחת לשנה, ויעדכנם בהוראות והנחיות הרשויות המוסמכות הרלבנטיות לעבודה כפי שיפורסמו מעת לעת.
- 2.7 הוראות בטיחות אלו אינן באות לגרוע מהוראות החוק ו/או הוראות הבטיחות האחרות המקובלות בעירייה ו/או דרישות רשויות מוסמכות אחרות.
- 2.8 בעיקרון, יש להימנע ממגע ישיר עם בעלי חיים (מסוכן או שלא) ע"י אימוץ כלל שמירת המרחק, שימוש במוט לכידה, שימוש בחיצי הרדמה עפ"י צורך וכף.
- 2.9 במידה וקיים הכרח ליצור מגע ישיר עם בעל חיים המהווה סיכון לעובד, הדבר יעשה ע"י שימוש בכפפות מגן ולאחר שנוטרל הסיכון הנשקף ממנו.
- 2.10 לעניין סעיף זה, בעל חיים המהווה סיכון, הוא כל בעל חיים שהוגדר כמסוכן עפ"י חוק, כל בעל חיים מנותח או חולה וכן כל בעל חיים אחר כל עוד מנהל השירות הוטרנירי לא הורה כי לא נשקף ממנו סיכון. בכל מקרה של ספק, חלה חובה על העובד להיוועץ עם מנהל השירות הוטרנירי.

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 3 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

3. ציוד מגן אישי

- 3.1 כל שימוש בציוד מגן מחייב תחילה לבדוק את תקינותו.
- 3.2 נעל נעלי בטיחות בעבודה. השתמש במגפי בטיחות בעת הצורך.
- 3.3 השתמש בכפפות מגן מתאימות לסוג העבודה ודאג להחליפן בעת הצורך.
- 3.2 בעת עבודה עם חומרי חיטוי יש ללבוש כפפות מתאימות ולהרכיב משקפי מגן.
- 3.5 בעת ריסוס או שימוש בחומרי הדברה יש להצטייד בביגוד מלא ובמסכת פנים + פילטר מתאים.
- 3.6 השתמש במסכה + מסנן חלקיקים בעת עבודה עם בעלי חיים נגועים או מתים.
- 3.7 בעבודות שקיימת בהם סכנת חדירה של חלקיקי אבק, אסבסט, טיפות כימיקלים, ערפל ואירוסולים, חובה להרכיב משקפי מגן.
- 3.8 לבש בגדי עבודה.
- 3.9 אם הנך עובד בכביש, אי תנועה או בשוליהם לבש ביגוד מחזיר אור הן ביום והן בלילה.
- 3.10 אם הנך חשוף לשמש, חבוש כובע מצחייה, הרכב משקפי שמש, ומרח משחת מגן על העור. (אין הוראה זו באה לגרוע מכל הוראה אחרת הנוגעת לחובת שימוש בציוד מגן אישי אחר).
- 3.11 וודא שרכב העבודה יצויד תמיד בפריטים הבאים :
 - א. ציוד המגן הדרוש כאמור לביצוע העבודה.
 - ב. ערכת עזרה ראשונה.
 - ג. מטף כיבוי אש.
 - ד. מיכל ובו מים.
 - ה. מכלים לאיסוף פסולת.
 - ו. שקיות ניילון.
- 3.12 עובד שקיבל ציוד מגן אישי חייב :
 - א. להשתמש בו בהתאם לייעודו.

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 4 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

- ב. להחזיקו במצב נקי ולשמור על תקינותו.
- ג. להחזירו מיד לממונה עליו משנתגלה בו פגם או נזק לשם החלפתו.
- 3.13 מנהל העבודה יספק לעובד ציוד נקי, וידאג לשגרה של ניקיון הציוד ותחזוקתו.
- 3.14 הציוד יוחזק במקום המבטיח את תקינותו וניקיונו, שלא בתנאי חום, יובש, לחות, אבק וגזים.
- 3.15 הציוד יישמר, יתוחזק וייעשה בו שימוש בהתאם להוראות היצרן.
- 3.16 אין להעביר ציוד מגן אישי כגון : משקפי מגן, מגן פנים, מסיכה, כפפות קסדה, אוזניות, מגפי בטיחות נעלי בטיחות שהיו בשימוש של עובד אחד לעובד אחר, אלא אם כן עברו ניקוי וחיטוי נאותים.
- 3.17 לאחר כל שימוש בציוד מגן יש לנקות אותו.

4. כלי עבודה, ציוד ומתקנים

- 4.1 מתקני החשמל יהיו מוארקים ותימנע גישה של בעלי חיים אליהם. המתקנים ייבדקו ויאושרו ע"י חשמלאי בודק.
- 4.2 אין להשאיר חוטי חשמל גלויים או כאלה שאינם עמידים בפני כרסום.
- 4.3 אסור לחמם כלוב בגוף חימום גלוי ובלהבה גלויה.
- 4.4 הימנע משימוש בציוד מכני-חשמלי בקרבת מים.
- 4.5 המתקנים, הציוד, דרכי הגישה והשבילים יהיו נקיים ובמצב תקין.
- 4.6 אין לאפשר גישה של מבקרים אל הציוד או אל כלי העבודה.

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 5 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

5. אחסון אמצעי עבודה

- 5.1 אין לאחסן מחוץ למקום העבודה תרכיבים, ציוד, כלים, בגדי עבודה ואמצעי הגנה אישיים לאחר שימוש.
- 5.2 תרופות וטרינריות, חומרי חיטוי, חיסונים וכד' יאוחסנו במקרר ייעודי נעול.
- 5.3 מוצרי מזון של עובדי היחידה יאוחסנו במקררים נפרדים מתרופות, תרכיבי חיסון וכד'.
- 5.4 אחסון סטריכנין יבוצע אך ורק בכספת המיועדת לכך. הכספת המיועדת תסומן בשלט אזהרה מתאים, תהיה נעולה, כאשר המפתח יימצא בידי מנהל השירות הוטרינרי או ממלא מקומו.
- 5.5 יש לוודא שהמחט במזרק שלא בהפעלה יהיה סגור במכסה פלסטי למניעת דקירה עצמית. אין להעביר את המזרק עם מחט פתוח.
- 5.6 אסור להחזיק ביד יותר ממזרק אחד עם מחט פתוחה.
- 5.7 מומלץ להשתמש במזרקים אוטומטיים כדי להבטיח מרחק בטוח בין העובד לבין בעל החיים.
- 5.8 ציוד רב-שימושי כגון מזרקים, כלי ניתוח יש לחטא באמצעות אוטוקלב או בתוך תמיסת חיטוי מתאימה.

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 6 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

6. התנהגות עם בעלי חיים

- 6.1 התנהג בכבוד אל בעלי החיים וטפל בהם היטב.
- 6.2 הימנע מפעולות שיש בהם כדי להבהיל את בעלי החיים, להתגרות או להתעלל בהם.
- 6.3 הרחק ילדים ומבקרים מאזור מגורי בעלי החיים ושטח העבודה והשגח על תנועתם במהלך הביקור.
- 6.4 אין להישען על הכלובים או להפנות את הגב לבעלי החיים.
- 6.5 שמור על קשר עין עם בעלי החיים.
- 6.6 נהג בזהירות יתרה בקרבת בעלי חיים כשהמון מסביבם.
- 6.7 היה זהיר מתנועות, בעיטות, הפרשות, ארס, נשיכות, נגיחות וכו'.
- 6.8 התרחק מבעלי חיים מפוחדים, פצועים, חולים או המתנהגים בצורה לא שגרתית הטיפול בהם יעשה באמצעות וטרינר אם נתקלת בהתנהגות לא שגרתית של בעל חיים, חובה עליך לדווח על כך לווטרינר.

7. טיפול בבעלי חיים

- 7.1 הטיפולים בבעלי חיים חייבים להיות בפקוח ובהנחיתו של וטרינר.
- 7.2 לפני הכניסה לכלובים וביתנים יש לוודא כי כל החיות במקומן וכן הרשתות והדלתות נעולות.
- 7.3 לפני הטיפול ובסופו יש לוודא שכל המנעולים במקומם, הדלתות נעולות ואף בעל חי אינו במקום שאינו אמור להיות.
- 7.4 לפני פתיחת דלת פנימית יש לוודא שהדלת החיצונית סגורה.
- 7.5 טרם ביצוע פעולות וטרינריות יש לנקוט בפעולות כגון: ריסון בעלי החיים, שימוש באמצעים למניעת תזוזה של בהמות והפרדת בעלי חיים כמתחייב.
- 7.6 אם בעל משק/עסק ובו בעלי חיים אינו מבטיח תנאי עבודה בטוחים לרופאים הווטרינרים ולפקחים, על מנהל השירות הווטרינרי לנקוט

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 7 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

באמצעים החוקיים העומדים לרשותו כנגד הבעלים.

7.7 במקרה של תמותת בעל חיים יש לפנות אל הווטרנר העירוני לשם קבלת הנחיות.

8. לכידה והסגרת כלבים

8.1 לכידת כלבים תתבצע אך ורק עם מוט לכידה תקני ובדוק אותו לפני כל שימוש.

8.2 יש לנעול את שער הכלבייה בעת הכנסת הכלבים לתאים כדי למנוע אפשרות בריחה של אחד הכלבים.

8.3 לאחר הכנסת הכלבים לתאים יש לנעול אותם.

8.4 ביציאה מהכלבייה יש להקפיד על נעילת השערים

8.5 אין לשחרר כלב מהכלבייה ללא אישור ופיקוח עובדי השירות הווטרנרי.

8.6 לא ישוחרר כלב ללא חיסון כלבת תקף ושבב אלקטרוני.

8.7 הכנסה והוצאה של כלבים מהכלבייה יתועדו ברישומי השירות המקובלים.

8.8 אין לאפשר לגורמים זרים להיכנס לכלבייה. הכנסת מבקרים תיעשה אך ורק אם יש הכרח (אימוץ או זיהוי כלב שאבד) ובליוי של עובד השירות הווטרנרי ותחת השגחתו.

9. שינוע בעלי חיים

9.1 על מנת להרים בעל חיים השתמש בטכניקות כפי שינחה אותך הווטרנר.

9.2 בעת שינוע ידני הקפד על כללי הרמה נכונה ואל תהסס לקבל עזרה בעת הצורך.

9.3 הובלת בעלי חיים תיעשה ע"פ הנחיות מקדימות מאת הווטרנר העירוני.

9.4 ההובלה תתבצע ברכב שאושר לכך כדין.

9.5 הובלת בעל חיים על גבי רכב תיעשה בכלובים מתאימים וע"פ דרישות החוק.

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 8 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

10. פסולת רפואית

- 10.1 פינוי פסולת רפואית יבוצע אך ורק באמצעות חברה מוסמכת.
- 10.2 פסולת רפואית כגון : כפפות, מזרקים, מחטים, ושאריות יאוחסנו במכלים פלסטיים המיועדים לכך אשר יסומנו בהתאם.
- 10.3 הפסולת תרוכז בתום יום העבודה במיכל איסוף פסולת ייעודי במשרדי השירות הווטרינרי.
- 10.4 אין להשאיר פסולת רפואית, מזרקים ללא השגחה.

11. עבודה עם חומרי הדברה

- 11.1 אין לבצע פעולות הדברה שנאסרו ע"י רשות מוסמכת ואין לבצע פעולות הדברה בתכשירים כימיים שלא הותרו לשימוש ע"י השירותים הווטרינריים.
- 11.2 יש לאחסן במרוכז את כל חומרי ההדברה והרעלים במקום סגור ומאוורר.
- 11.3 יש להחזיק את חומרי ההדברה אך ורק באריזה המקורית כשהיא מסומנת. סלק והשמד בהתאם לתקנות כל חומר שאין אפשרות לזהותו.
- 11.4 בעת טיפול בחומר הדברה יש להשתמש : בכפפות מגן מתאימות, משקפי מגן, סרבל מלא ומסיכות נשימה.
- 11.5 השימוש במסכות נשימה ייעשה עם מסנן (פילטר) אוניברסאלי מתאים, אשר ייבדק מעת לעת ויבוצע מעקב אחר השימוש בו. טרם השימוש בפילטר יש לתת את הדעת ולפעול ע"פ הוראות היצרן.

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 9 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

- 11.6 טרם השימוש בחומרי ההדברה, יש לקרוא היטב את הוראות היצרן המופיעות על גבי תווית היצרן של החומר ולמלא בקפדנות אחר הנדרש בגיליונות הבטיחות (MSDS) של היצרן.
- 11.7 וודא שכל כלי העבודה לרבות המרססים יהיו מוגנים למניעת פגיעה בעובדים.
- 11.8 הקפד על קיום הוראות היצרן של הכלים והציוד שברשותך. עודף לחץ במרסס ישוחרר על ידי פתיחה מבוקרת של המכסה.
- 11.9 בעת ריסוס בטיפות קטנות יש לשהות זמן מינימאלי במקום.
- 11.10 פעולת הדברה במקום סגור תתחיל במקום הרחוק ומשם אל כיוון הפתח.
- 11.11 שים לב למשב הרוח וכיוונה, והימנע מלרסס או לאבק בשעה שהיא נושבת.
- 11.12 הקפד שלא יותז חומר הדברה על גופך או בגדיך.
- 11.13 יש למנוע כניסת אנשים בלתי מורשים (זרים) אל שטח הריסוס.
- 11.14 אין לעשן, לאכול או לשפשף עיניים בעת טיפול או לאחר טיפול בחומרי הדברה.
- 11.15 הורעל עובד - יש לנהוג על פי דפי המידע של היצרן המתייחסות לחומר (מתן עזרה ראשונה), ולהעביר הנפגע בדחיפות לטיפול רפואי בצירוף תווית האריזה של תכשיר ההדברה.

12. הוראות גהות בעבודה עם בעלי חיים

- 12.1 בעלי החיים והעובדים הבאים עימם במגע יחוסנו ע"פ דרישות החוק, הנחיות משרד הבריאות ו/או השירותים הווטרינריים.
- 12.2 במהלך העבודה הימנע ממגע ישיר עם בעלי חיים, פסולת רפואית, חומרים, נוזלים או אבק.
- 12.3 אין להיחשף לבעל חיים חולה או שבודד.

שם הנוהל : בעלי חיים	מספר הנוהל :	עמוד 10 מתוך 10 עמודים
חל על : כל העירייה	כתב וערך : שלומי לוי	תאריך תחולה : 01/08/2017

- 12.4 על כל חתך, נשיכה או פציעה יש לדווח לממונה עליך ולקבל טיפול רפואי מוסמך מידי.
- 12.5 את בעל החיים הפוגע יש לבודד בכלוב מיוחד ולהתייעץ עם הווטריןר העירוני להמשך טיפול.
- 12.6 השתמש בכפפות מגן .
- 12.7 מקום בעלי החיים יהיה נקי. יש לשמור על ניקיון בעלי החיים.
- 12.8 כלים המשמשים להאכלת בעלי חיים יש לשטוף ולהחזיר למקומם בתום השימוש.
- 12.9 אין לאכול ולשתות באזור העבודה.
- 12.10 שטוף את ידיך במים ובסבון :
- א. לאחר סיום עבודתך בשטח.
- ב. לאחר מגע עם כלים.
- ג. לפני אכילה.
- ד. ביציאה משירותים.
- 12.11 יש לנקות כלים וציוד מגן אישי לאחר השימוש בהם ולפני אחסונם.
- 12.12 בגמר העבודה, העובד יתקלח ויחליף את בגדיו.
- 12.13 ניקוי וחיטוי נעלי עבודה או מגפיים יבוצע ע"י העובד בתום יום העבודה בחומר חיטוי מתאים.
- 12.14 בגדי עבודה מזוהמים יאוחסנו במקום ייעודי ביחידה אין להוציא בגדי עבודה או כלים מזוהמים אל מחוץ ליחידה.
- 12.15 חובה לנקות ולחטא את רכב העבודה לפחות אחת לחודש.
- 12.16 היה ערני למצבך הבריאותי ופנה מידית לקבלת טיפול רפואי, כאשר הנך ננשך/נשרט או מגלה סימפטומים כגון : שלשולים, כאבי בטן, חום, גירויי עור וכפ.